
Sneeuwuil (*Nyctea scandiaca*)

Engels : Snowy Owl
Duits : Schnee-Eule

Indeling

Klasse : vogels Aves
Orde : uilen Strigiformes
Familie : uilen Strigidae
Geslacht : *Nyctea*
Verwantschap : met kerkuilen, echte uilen, bosuilen, ooruilen en oehoes.

Afstamming

: het is niet precies bekend, hoelang de sneeuwuil al door de uitgestrekte arctische gebieden rondzwerft. De eerste vertegenwoordigers van de familie Strigidae of echte uilen, waartoe hij behoort, deden tenminste 20 miljoen jaar geleden hun intrede. Over de oorsprong van de nachtroofvogels zijn de systematici het nog niet eens. Wat wel vaststaat, is dat de Tytonidae of kerkuilen en de Strigidae zeer nauw verwant zijn en samen de orde Strigiformes of uilen vormen. Momenteel is het onmogelijk precies aan te geven wat hun gezamenlijke stamvader is. Volgens sommigen vertonen de uilen overeenkomsten met een andere orde van nachtvogels, de Caprimulgiformes, de nachtzwaluwen. De oudst bekende fossielen van uilen zijn aan weerszijden van de Atlantische Oceaan gevonden. In Noord-Amerika gaan de uilen terug tot de eerste helft van het Tertiair. Ze dateren uit het Paleoceen en het Eoceen, ongeveer 65 en 35 miljoen jaar geleden. De naam van het geslacht, *Protostrix*, waartoe diverse leden van deze groep worden gerekend, geeft duidelijk aan, dat het om primitieve vormen gaat. ('proto' betekent 'voor', dus 'protostrix' betekent 'voor strix'). Zij kondigden de moderne nachtroofvogels aan, doordat ze al het belangrijkste kenmerk bezaten, namelijk de naar voren geplaatste ogen. Tot aan het Oligoceen, zo'n 30 miljoen jaar geleden, kwamen er diverse families naast elkaar voor. Tegenwoordig zijn deze uitgestorven. Van het Paleoceen tot het Oligoceen waren de kerkuilen de talrijkste nachtvogels. Dit veranderde in het Mioceen, echter zonder dat ze geheel werden verdrongen. De eerste Strigidae verschenen zo'n 20 miljoen jaar geleden. De uilen van deze familie begonnen steeds grotere verscheidenheid te vertonen, terwijl de soortenrijkdom van de Tytonidae kleiner werd. De familie Strigidae

---

omvat nu meer soorten dan de Tytonidae, die nog maar twee geslachten en een vijftiental soorten telt.

Uiterlijk

Totale lengte	: 52 tot 66 cm
Staartlengte	: 30 cm
Gewicht	: mannetje 2 - 2,5 kg, vrouwtje 2,5 - 3 kg
Spanwijdte	: ± 1,60 m
Andere maten	: de pootafdruk van het vrouwtje maximaal 100 mm, die van het mannetje 80 mm
Omschrijving uiterlijk	: de sneeuwuil is bijna zo groot als de oehoe, met een ronde kop en zeer kleine, meestal niet zichtbare oorpluimpjes met zwarte puntjes. Het verenkleed van het mannetje is bijna helemaal wit met een paar donkere bruine vlekjes bovenop de kop, de vleugeldekveren en de buik. De handpennen hebben zwarte punten en de staart heeft één of twee donkerbruine banden. De snavel is zwart, de iris heldergeel. Het vrouwtje is groter dan het mannetje en heeft op rug- en buikzijde donkerbruine golflijntjes. De staart heeft vier of meer donkerbruine dwarsbanden. Het gezicht en de keel zijn altijd zuiver wit. De klauwen van de sneeuwuil zijn viertenig, twee tenen voorwaarts en twee tenen achterwaarts gericht. Dit in tegenstelling tot de klauwen van de andere Roofvogels, die drie voorwaarts gerichte tenen en één achterwaarts gerichte teen hebben. De afdruk van de sneeuwuil is gemakkelijk te herkennen. In de sneeuw is het onderscheid tussen de afdruk van de oehoe en de sneeuwuil duidelijk, doordat de klauwen van de sneeuwuil zwaarder bevederd zijn dan die van de oehoe.

Speciale aanpassingen	: om eventuele prooidieren niet vroegtijdig te waarschuwen en om de eigen akoestiek niet te verstoren is de vlucht bij jagende uilen vrijwel geruisloos. Een dicht fluwelen kussentje aan de bovenkant van de vleugels en de op een kam lijkende tanden aan de randen van de uiterste slagpennen zorgen voor het verbreken van de luchtstroom en het verminderen van het geruis. De poten en tenen zijn zwaar bevederd, waardoor ze beschermd zijn tegen kou en scherpe, bevroren ondergrond.
------------------------------	---

Voortplanting

Paartijd	: maart - april
-----------------	-----------------

OUWEHANDS DIERENINFORMATIE

Sneeuuil

3

Baltsgedrag	: de balts begint in de lente, de vogels zijn monogaam.
Plaats/bouw van nest	: als nestplaats dient een ondiepe kuil, die de uil zelf uitkrabt, op een verhoogde plaats met een goed uitzicht over de omgeving.
Broedduur	: de eigenlijke broedduur is 25 dagen en begint als het laatste ei is gelegd. Vanaf de leg van het eerste ei is het vrouwtje regelmatig op het nest om de eieren op de juiste temperatuur te houden.
Legselgrootte	: twee à drie eieren, in voedselrijke jaren kunnen dit wel negen tot twaalf eieren zijn.
Aantal legsels	: één worp per jaar. In voedselarme jaren wordt vaak helemaal niet gebroed.
Jongen	
- geboortegewicht	: ca. 40 gram
- geboortelengte	: ?
- ogen open/dicht	: de ogen zijn dicht.
- oren open/dicht	: de oren zijn dicht.
- beharing	: jonge uilen hebben een grijsbruin donskleed.
- uiterlijk	: na gemiddeld een week gaan de ogen en oren open en krijgt de jonge uil zijn tweede kleed. Dit wordt ook wel tussenkleed genoemd. Het is nog erg donsachtig en grijsbruin van kleur. De volgende rui begint, als de vogels ongeveer twee maanden oud zijn. Deze rui omvat slechts de kleine veren van het tussenkleed, terwijl de grote veren pas de volgende zomer bij een volledige rui gewisseld worden. De jonge sneeuuil is nu donkerbruin van kleur met een vuilwitte, smalle bandering. De jongen hebben felgele ogen.
Nesttijd	: jonge sneeuuilen worden nog tot augustus gevoerd.
Zelfstandig	: in augustus van hetzelfde jaar verlaten de jonge vogels het broedgebied.
Geslachtsrijp	: sneeuuilen zijn met één jaar geslachtsrijp.
Overig	: de eieren worden met tussenpozen van twee tot vier dagen gelegd. Als de voedselomstandigheden goed zijn, kan het vrouwtje wel twaalf eieren leggen. Gezien het barre klimaat waarin de vogel leeft, zal zij in die periode regelmatig op het nest te vinden zijn om de eieren op de juiste temperatuur te houden. Als het laatste ei gelegd is, begint het broeden. Dit duurt 25 dagen, maar in totaal kan het vrouwtje wel twee maanden op het nest zitten.
Leefwijze	
Sociale structuur	: sneeuuilen leven monogaam. Ze vormen meestal paren voor het leven.
Voedsel	: de sneeuuil leeft hoofdzakelijk van lemmingen, maar

---

-
- ook van andere zoogdieren tot de grootte van een sneeuwhaas en vogels tot de grootte van een kip. Tijdens de maaltijd kunnen ze niet meer verorberen dan hun maag kan bevatten. Om in een korte periode van voedselgebrek niet te verhongeren leggen de vogels het hele jaar door voorraden aan. Na een bepaalde tijd worden de onverteerbare delen als haren, veren, nagels, tanden en beentjes in de vorm van braakballen uitgebraakt. Deze braakballen zijn herkenbaar aan hun grootte: maximaal 120 x 35 mm, maar ze kunnen ook kleiner zijn. Ze zijn vaak te vinden onder de zogenaamde roestplaats (rustplaats).
- Jachttechniek** : het jagen gebeurt zowel vanaf een uitkijkpost als tijdens de vlucht. Uilen kunnen, door de plaatsing van de ogen, goed afstand schatten. Dit komt tijdens de jacht goed van pas.
- Snavel** : de snavel is bijna helemaal in het verenkleed verscholen, maar daarom niet minder stevig en scherp. De korte, stijve gezichtspluimen (vibrissen) rondom de snavel doen dienst als tastorgaan. De uil kan namelijk in de verte zeer scherp zien, maar op de korte afstand minder.
- Activiteit** : sneeuwuielen jagen overdag en in de schemering.
- Overwintering** : de vogels leggen voor de winter een vetvoorraad aan die hen in staat stelt 14 dagen zonder voedsel door te komen. Vanaf augustus verlaten zowel oude als jonge vogels het broedgebied en zwerven zuidwaarts. Vanaf maart zijn ze weer in hun territorium.
- Communicatie** : de sneeuwuil communiceert hoofdzakelijk via geluiden. Bij opwinding laat hij een aanhoudend gekekker of een harde alarmroep horen. In de broedtijd klinken er blaffende geluiden, die tot op 10 km hoorbaar zijn.
- Zintuigen** : sneeuwuielen hebben grote, evenwijdig naar voren gerichte ogen. Ze zitten in telescoopachtige, beenvormige kokers en zijn daardoor vrijwel onbeweeglijk. Door deze plaatsing hebben uilen een uitstekend ruimtelijk zicht. Het gezichtsveld is echter relatief klein. En om zijwaarts of naar achteren te kunnen zien, moeten ze de kop draaien. Dat kunnen ze beter dan elke andere vogel, zelfs tot 270 graden.
- Verspreiding**
- Habitat** : sneeuwuielen komen voor in de Arctische toendra's ten noorden van de boomgrens, rotsachtig heuvelland, overzichtelijke gebieden met
-

OUWEHANDS DIERENINFORMATIE

Sneeuwuil

5

Woongebied

bodemverhogingen. Na de broedtijd vinden we ze in open terrein, vooral langs de kust.

: het noorden van Zweden, Noorwegen, Finland, Groenland, Noord-Rusland en Siberië, arctische toendra's.

Natuurlijke vijanden

: jonge sneeuwuielen vallen vaak ten prooi aan poolvossen en andere rovers.

Overig**Maximale leeftijd**

: 40 tot 50 jaar in gevangenschap

Bedreiging

: de sneeuwuil is niet bedreigd, maar dit neemt niet weg, dat de soort erg gevoelig is voor verstoringen door de mens. Met name in de broedgebieden vinden nogal wat menselijke activiteiten plaats die mogelijk in de nabije toekomst invloed kunnen hebben.

Bescherming

: men probeert een soort bescherming op termijn op te zetten, dus verstoring te reduceren, voor het te laat is.

Bijzonderheden

: de sneeuwuil komt vooral voor op de fjells en toendra. In de jaren dat er veel voedsel (lemmingen) aanwezig is (meestal eens in de vier jaar), kan de populatie explosief toenemen. De jonge dieren ondernemen het jaar daarop in grote aantallen verre trektochten op zoek naar een territorium en voedsel. In zulke jaren worden sneeuwuielen ook wel in Nederland gesignaleerd.